

Od Redakcji

Niniejszy zeszyt poświęcony jest samorządowi szlacheckiemu w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Jest to węzłowe zagadnienie dotyczące ustroju państwa polsko-litewskiego w okresie wczesnonowoczesnym. Uzewnętrznia ono pozycję szlachty, rolę demokracji bezpośredniej i pośredniej, w końcu stanowi wskazówkę przy rozważaniach nad sposobem sprawowania władzy oraz kwestią podzielonej suwerenności wewnętrznej. W XXI stuleciu obserwujemy bezprecedensowe przyspieszenie prac nad edycją akt sejmikowych, jak też coraz bardziej zaawansowane badania nad sejmikami szlacheckimi. W ciągu ostatnich kilkunastu lat powstały kilku lub kilkunastuosobowe zespoły pracujące nad edycjami laudów i innych źródeł ukazujących funkcjonowanie sejmików szlacheckich. Co do zasady przekraczają one granice poszczególnych jednostek organizacyjnych jak wydziały, instytuty, a nawet uniwersytety. Jest to niezaprzeczalny skutek wieloletnich projektów realizowanych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. To one umożliwiły wzmożone zainteresowanie tym zagadnieniem, jak i tworzenie nowych oraz integrację istniejących zespołów. W efekcie publikujemy 18 artykułów poświęconych temu zagadnieniu, które świadczą o dynamicznym dyskursie naukowym. Są one umieszczone w dwóch działach: *Studiach nad sejmikami szlacheckimi* i *O edycjach akt sejmikowych*. Dodatkowo opublikowano dwa artykuły w dziale *Varia* i jedno sprawozdanie dotyczące konferencji poświęconej sejmikom, która odbyła się 24-27 maja 2022 r. w Ciechanowcu. Myślę, że sposób stworzenia tak dużego środowiska wokół istotnego, ale przecież nie jedynego kluczowego zagadnienia z punktu widzenia historii ustroju i prawa może stanowić źródło inspiracji. Warto wskazać tegoroczną inicjatywę badaczy z UWM, którzy koordynują powstanie Polskiego Towarzystwa Badaczy Wieku Siedemnastego, a głównym jego działaniem ma być wznowienie i intensyfikacja prac nad edycją źródłową diariuszy sejmowych. Mam nadzieję, że za kilka, kilkanaście lat wokół zagadnień dotyczących sejmu walnego będziemy mogli obserwować podobną sytuację.

Karol Łopatecki

From the Editorial Board

This issue is devoted to the self-government of the nobility in the Polish-Lithuanian Commonwealth. It is a knotty issue concerning the system of the Polish-Lithuanian state in the early modern period. It externalizes the position of the nobility, the role of direct and indirect democracy, and ultimately provides guidance in considering the mode of governance and the issue of divided internal sovereignty. In the twenty-first century we have seen an unprecedented acceleration of work on the editing of sejmik records, as well as increasingly sophisticated research on the sejmiks of the nobility. In the last dozen years or so, teams of several or more people have been formed to work on editions of lauds and other sources showing the functioning of sejmiks of the nobility. As a rule, these cross the boundaries of individual organisational units such as faculties, institutes and even universities. This is an undeniable result of long-term projects carried out as part of the National Programme for the Development of the Humanities. It is these that have enabled increased interest in the subject as well as the creation of new and integration of existing teams. As a result, we are publishing 18 articles on the subject, which testify to a dynamic scientific discourse. They are placed in two sections: *Studies on Regional Parliamentary Assemblies (Sejmiks) of the Nobility* and *On Editions of the Regional Parliamentary Assemblies (Sejmiks) Records*. In addition, two articles have been published in the *Varia* section and one report on a conference on sejmiks held on 24-27 May 2022 in Ciechanowiec. I think that the way in which such a large community has been created around an important, but after all not the only, key issue from the point of view of the history of the political system and law, can be a source of inspiration. It is worth mentioning the initiative of researchers from the University of Warmia and Mazury who are coordinating the establishment of the Polish Society of Seventeenth Century Researchers, the main activity of which is to resume and intensify work on the source edition of Sejm records. I hope that in a few years' time we will be able to observe similarly numerous research teams around the issues concerning the General Sejm.

Karol Łopatecki